

טופס 161 א'

טופס 161 א' הוא טופס סיום עבודה הממלא על ידי העובד, ובו הוא מנחה את שלטונות המס כיצד לנהוג במענקי הפרישה שלו. במדריך זה נסביר כיצד למלא את הטופס בצורה הנכונה ונענה על שאלות הנוגעות לתקופת סיום יחסי העבודה

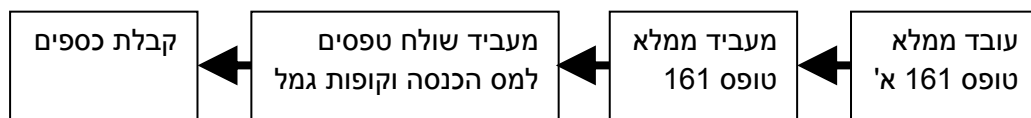
טופס 161 א' הינו טופס הממלא עובד בעת סיום יחסי עובד-מעביד, ובו הוא מנחה את מס ההכנסה כיצד לנהוג בכספי מענק הפרישה ([פיצויי הפיטורים](#)) שלו. בטופס מציין העובד כיצד הוא רוצה לנהוג עם הכספים המגיעים לו: האם הוא רוצה למשוך את הכספים או את חלקם, האם הוא רוצה להשאיר את הכספים ולייעד אותם להמשך פיצויים ולהתחשבנות מול רשויות המס בעת עזיבת מקום עבודה בעתיד, או האם רוצה לייעד אותם לקצבה בעתיד.

* מידע נוסף על האפשרויות השונות בעת משיכת כספי פיצויים ניתן למצוא במאמר [מיסוי ביטוח פנסיוני](#).

על מי מוטלת האחריות למילוי טופס 161 א' ?

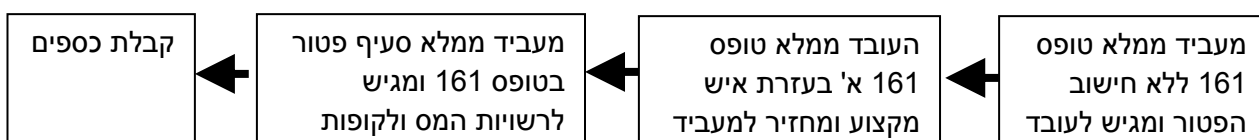
טופס 161 א' ימלא על ידי העובד, אשר ימסור אותו למעביד. המעביד, בהתבסס על הנחיות העובד, ימלא את [טופס 161](#) ויגיש אותו לרשויות המס.

ההליך הרגיל ייראה כך:

מס הכנסה מכיר בעובדה שבמקרים רבים העובד אינו מכיר את המשמעויות הנובעות ממילוי הטופס, ולכן מאפשר לו להיעזר באיש מקצוע. מתוך חוזר מס הכנסה (2006): "להבדיל מהמעביד הבקיא בנושא, עשוי העובד הפורש להיתקל בקושי למלא את הטופס והוא יוכל להיעזר במעביד או בנותני האישורים במשרדי השומה".

במקרה שבו בוחר העובד להתייעץ עם איש מקצוע, ייראה התהליך כך:

חשוב להדגיש כי בכל מקרה המעביד אינו יכול להתנות את מסירת טופס 161 במילוי טופס 161 א' על ידי העובד או בכל התניה אחרת. העובד יכול להתייעץ עם פקיד השומה ואף יכול להגיש טופס 161 א' ישירות לפקיד השומה. משניתן אישור פקיד השומה או המעסיק (במקרים בהם יכול המעביד לחשב את הפטור) אין צורך בהגשת 161 א' לקופות הגמל.

הנחיות למילוי טופס 161 א'

א. פרטי העובד

מספר זהות	שם פרטי	שם משפחה	תאריך לידה	כתובת מלאה
/ /	/ /	/ /	/ / /	מס' בית/דירה, יישוב, מקומה

עקב פרישתי בתאריך / / מעבודה אצל _____ (להלן: המעביד) תיק ניכויים מספר (2) | 9 | הנני להודיעכם:

מספר תיק הניכויים של העובד מופיע על גבי תלושי השכר. באם לא ידוע מספר התיק ניתן לשאול את פקיד השומה.

סעיף ב' נוגע לעבודה בה עבד הממלא במקביל לעבודה ממנה הוא פורש:

ב. תשלומים וזכויות בשל עבודות נוספות⁽³⁾

1. בתקופת עבודתי אצל המעביד, לא עבדתי בעבודה נוספת, או עבדתי בעבודה נוספת אולם לא קיבלתי עבורה תשלומי מענקים, תגמולים או קיצבאות ולא צברתי זכויות לתשלומים מהסוג האמור.

אם סימנת במשבצת 1 עבור ישר לחלק ג.

2. בתקופת עבודתי אצל המעביד עבדתי בעבודה נוספת ושולמו לי, משולמים לי או נצברו עבורי הסכומים והזכויות כמפורט להלן:

1 שם המעביד הנוסף	מספר תיק ניכויים ⁽²⁾	תאריך הפרישה ⁽⁴⁾	משכורת אחרונה ⁽⁵⁾	שם המשלם ⁽⁶⁾	מספר תיק ניכויים של המשלם ⁽⁷⁾
	9				9
קוד סוג ⁽⁸⁾ המשלם	קוד סוג ⁽⁹⁾ התשלום	סכום ששולם ⁽¹⁰⁾ או נצבר	סכום מענק פטור ששולם ⁽¹¹⁾	תאריך התשלום ⁽¹²⁾	תקופת העבודה עבורה שולם הסכום או נצברה הזכות ⁽¹³⁾ מ - עד
					תאריך הגשת הבקשה לרצף ניכויים/קיצבה ⁽¹⁴⁾
					תאריך אישור הבקשה ⁽¹⁴⁾

מספר תיק ניכויים – אין צורך למלא.

תאריך הפרישה – באם עדיין עובד הממלא בעבודה השנייה, אין צורך למלא.

משכורת אחרונה – המשכורת האחרונה שהתקבלה מהמעביד השני.

שם המשלם - שם הגוף בו נצברו זכויות. גוף זה יכול להיות המעביד ויכולה להיות חברת ביטוח, קרן פנסיה וכיו"ב.

מספר תיק ניכויים של המשלם – מופיע בתלושים או באישורים הנשלחים לבית העובד.

באם לא ידוע, ניתן להיעזר בפקיד השומה.

קוד סוג המשלם – לכל סוג של משלם יש קוד לפי הפירוט הבא:

1	המעביד
2	מינהל הגמלאות (פנסיה תקציבית של עובדי המדינה)
3	קופה מרכזית לפיצויים
4	קופה אישית לפיצויים כולל קופת ביטוח
5	קופת פנסיה ותיקה
6	קופת פנסיה חדשה (מ 1995) וקופת ביטוח לקצבה
7	קופה לקצבת יסוד \ קופה לתגמולים של עובד שכיר

קוד סוג התשלום – ישנם סוגים שונים של תשלומים ולכן יש למלא לכל תשלום את הסוג לפי הטבלה המפורטת, סוגי התשלום הנפוצים הם:

20	משיכת סכום הוני מכל קופה שהיא. קוד זה הינו גם בהחלטת העובד להמשיך ברצף פיצויים.
23	מענק שאירים
30	קצבה מקיפה / מקופת ביטוח / פנסיה תקציבית

סכום ששולם או נצבר – סכום שהמעביד השני שילם לעובד בעת הפרישה (בזמן שעבד בעבודה א'), או סכום הכסף שנצבר נכון ליום ההודעה.

סכום מענק פטור ששולם – באם היה כזה.

תאריך הגשת בקשה לרצף פיצויים / קצבה – באם הוגשה בקשה לאישור רצף פיצויים או קצבה יש לציין את תאריך הבקשה והאישור ולצרף את האישור.

הפטור ממס מושפע גם מקצבאות שעבורן בוצע הויוון, ויש למלא חלק זה גם באם בוצע הויוון

שכזה בעבר:

ג. הויוון קיצבאות⁽¹⁵⁾

הויונותי בעבר קיצבאות כמפורט להלן:				
1	שם המשלם ⁽⁶⁾	מספר תיק ניכויים של המשלם ⁽⁷⁾	תאריך הויוון ⁽¹⁶⁾	תאריך הפרישה מהעבודה בשלה משולמת הקיצבה
		9		
שיעור הויוון ⁽¹⁷⁾	תקופת הויוון ⁽¹⁸⁾	סכום הויוון הכולל	סכום הויוון הפטור	סכום ההקטנה החודשי של הקיצבה ⁽²⁰⁾

שיעור הויוון – שיעור באחוזים שהוון בכל מועד.

תקופת הויוון – התקופה שהוונה בחודשים: אם התבצע הויוון של 5 שנים אזי יירשם 60.

סכום הויוון הפטור – הסכום עבורו התקבל פטור ממס, בין אם בדרך של קבלת החזר ממס הכנסה או בדרך של אי ניכוי מס.

סכום ההקטנה החודשי של הקצבה – אמור להופיע בתלוש הקצבה.

בסעיף ד' מועברות ההוראות למס ההכנסה:

אני מבקש:

1. פטור על פי סעיף 9(א7)⁽²¹⁾ למענק המשולם לי מכל המקורות המפורטים להלן (על חשבון פטור לקיצבה) כולל מקופות לגביהם ביקשתי רצף פיצויים או רצף קיצבה:

שם המשלם ⁽⁶⁾	מספר תיק ניכויים של המשלם ⁽⁷⁾	קוד סוג המשלם ⁽⁸⁾	קוד סוג התשלום ⁽⁹⁾	סכום המענק המשולם	סכום המענק הפטור	יתרת מענק חייב במס
	9					
	9					

2. פטור נוסף על-פי סמכות המנהל⁽²²⁾

את יתרת הפטור למענק שלא ניצלתי אבקש לקבל בדרך של פטור לקיצבה, על פי סעיף 9א לפקודה⁽²³⁾. ידוע לי כי בחירתי בפטור למענק, תיגרע מזכותי להנות מפטור מלא על קיצבה המשולמת או שתשולם לי בעתיד בשל שנות עבודתי עבורן קיבלתי מענק פטור, וידוע לי כי לא אוכל לחזור בי בעתיד מבחירתי זו.

בקשת פטור מקסימלי על המענקים (משכורת אחרונה כפול מספר שנות ותק עד למקסימום של 11,650 ש"ח לשנה) ובקשת הגדלת הפטור מפקיד השומה. כיום ישנה הוראה לאישור אוטומטי להגדלת הפטור עד ל150% (עד למקסימום של 11,650 ש"ח) אשר מיטיבה עם עובדים המרוויחים פחות מסכום זה.

משמעות בקשת הפטור היא פגיעה בנוסחת השילוב ופגיעה במיסוי הקצבה, ולכן מומלץ להתיעץ עם אנשי מקצוע לפני בקשה כזו.

3. פטור על פי סעיף 9(א)⁽²³⁾ לכל הקיצבאות המפורטות להלן על חשבון הפטור המגיע למענק:

שם המשלם ⁽⁶⁾	מספר תיק ניכויים של המשלם ⁽⁷⁾	קוד סוג המשלם ⁽⁸⁾	סכום הקיצבה החודשי המלא	תאריך תחילת התשלום ⁽²⁴⁾	סכום הפטור המבוקש ⁽²⁵⁾	שיעור הפטור המבוקש ⁽²⁵⁾
	9					
	9					

4. פטור על-פי סעיף 9(א) לקיצבה שיש בדעתי להוון כלהלן:

שם המשלם ⁽⁶⁾	מספר תיק ניכויים של המשלם ⁽⁷⁾	קוד סוג המשלם ⁽⁸⁾	סכום הקיצבה החדש לפני הוון	תאריך ההוון ⁽²⁶⁾	שיעור ההוון ⁽²⁷⁾	מספר חודשי ההוון ⁽²⁸⁾	סכום ההוון הכולל
	9						
	9						

ידוע לי כי בחירתי בפטור לקיצבה, כולל לקיצבה מהוונת, תגרע מזכותי להנות מפטור מלא על מענק המשולם או שישולם לי בעתיד בגין שנות עבודתי בשלהן משולמת לי קיצבה פטורה, וכן ידוע לי כי לא אוכל לחזור בי בעתיד מבחירתי זו.

בסעיפים 3 ו-4 מדובר על בקשת פטור כתוצאה מהגעה לגיל פרישה (גיל 67 לגבר או 64 לאישה) או כתוצאה מנכות קבועה בגובה 75%. ניתן לבקש סכום קבוע של פטור או שיעור פטור קבוע (אך לא שניהם).
בסעיף 4 יש לציין את תאריך ההיוון (או תאריכים באם מדובר על היוון בשלבים), שיעור ההיוון באחוזים לכל שלב ותקופת ההיוון.

ניתן לייעד כספים לקצבה או לפיצויים:

5. ייעוד כספים - רצפים

5.1 ייעוד לתשלום פיצויים בעתיד (רצף פיצויים) של מענקים המופקדים/שיופקדו בקופות שלהלן:

תאריך התחלת העבודה אצל המעביד החדש ⁽³¹⁾	שם המעביד החדש ⁽³¹⁾	סכום שנצבר	מספר פוליסה ⁽³⁰⁾	קוד סוג המשלם ⁽⁸⁾	מספר תיק ניכויים של הקופה	שם הקופה	תאריך הפרישה ⁽²⁹⁾
					9		
					9		

יש לציין את תאריך הפרישה, מספר הפוליסה (או הפוליסות) והמעביד החדש. באם אין עדיין מעביד חדש יש להשאיר את שתי העמודות השמאליות ריקות.

5.2 ייעוד לתשלום קיצבה בעתיד (רצף קיצבה) של כספים המופקדים בקופות שלהלן⁽³²⁾:

תאריך הפרישה ⁽²⁹⁾	שם הקופה	מספר תיק ניכויים של הקופה	קוד סוג המשלם ⁽⁸⁾	מספר פוליסה ⁽³⁰⁾	סכום שנצבר
		9			
		9			

חשוב לוודא כי רושמים את כל הסכום הקיים בקופה, היות וסכום אשר לא נמשך, או מיועד לרצף כלשהו, יחויב במס מלא.

6. פטור על פי סעיפים 179 ו-181 (לכספי תגמולים⁽³³⁾) מקופה לקיצבה (רצ"ב טופס 159)
7. פריסה של חלק המענק החייב במס או של חלק הקיצבה המהוונת החייב במס. רצ"ב טופס בקשה לפריסה⁽³⁴⁾.
- סעיף 6 מתייחס לפטור על כספים מקופת התגמולים ואינו קשור לפרישה לעבודה. על מנת למשוך כספים אלה יש למלא את טופס 159.
- סעיף 7 מורה לרשויות המס לבצע פריסת מס על החלק החייב. חשוב לזכור כי ניתן לבצע חרטה מרצף פיצויים תוך שנתיים. כמו כן, באם נבחרה אפשרות רצף פיצויים יש למצוא מעביד חדש וליידע את מס הכנסה תוך שנה. באם לא בוצע הליך זה, יראה מס הכנסה את העובד כמי שלא בחר לעשות רצף פיצויים. חרטה מרצף קצבה ניתן לבצע בכל עת.

יש לך שאלה בנושא דיני עבודה? מומחי ממון עומדים לשירותך

תחום דיני העבודה הוא תחום מורכב, הדורש ידע והבנה רבה. על מנת לקבל את ההחלטות הטובות ביותר יש צורך לעקוב באופן שוטף אחר השינויים המתבצעים מעת לעת בחוקים ולהתעדכן בהחלטות החדשות של בתי הדין לעבודה. מומחי חברת ממון הם בעלי ניסיון עשיר בתחום דיני העבודה, וישמחו לסייע לך – בין אם אתה מעביד או עובד - בכל בעיה או שאלה בתחום, כך שתוכל להיות בטוח שאתה מבצע את ההחלטה הנכונה ביותר עבורך.